

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 13 kwietnia 2026 roku

Sprawa: Petycja ws. ochrony fizycznego obiegu pieniądza oraz sprzeciwu wobec wdrażania systemów CBDC i limitowania obrotu gotówkowego
Znak sprawy: FN7.056.2.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Szanowna Pani,

w odpowiedzi na Pani petycję zawierającą postulat ochrony fizycznego obiegu pieniądza oraz sprzeciw wobec wdrażania systemów CBDC (ang. *Central Bank Digital Currency*) i limitowania obrotu gotówkowego, niniejszym proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Na wstępie należy podkreślić, że zapewnienie obywatelom swobody wyboru formy płatności, w tym możliwości korzystania z gotówki, pozostaje istotnym elementem krajowego porządku prawnego. Jednocześnie obowiązujące regulacje nie przewidują działań zmierzających do eliminacji fizycznego pieniądza z obrotu gospodarczego.

Zdaniem Ministerstwa Finansów, z punktu widzenia państwa oraz stabilności systemu płatniczego, istotne jest zapewnienie obywatelom możliwości korzystania zarówno z płatności bezgotówkowych, jak i gotówki. Obowiązujące przepisy zapewniają funkcjonowanie obu form płatności oraz realną ochronę obrotu gotówkowego. Ramy prawne dla świadczenia usług płatniczych określa m.in. ustawa o usługach płatniczych¹, która reguluje działalność dostawców usług płatniczych oraz funkcjonowanie infrastruktury płatniczej. Jednocześnie w Polsce nie funkcjonują systemowe ograniczenia w dostępie do gotówki dla konsumentów.

Ponadto należy wskazać, że obecny stan prawny oraz dostępność infrastruktury płatniczej zapewnia użytkownikom wybór preferowanej metody płatności oraz

¹ Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 611 i 1069).

możliwość korzystania z nowoczesnych rozwiązań technologicznych. Zwrócić tu należy przede wszystkim uwagę na zabezpieczenie wprowadzone w tym zakresie w art. 59ea ustawy o usługach płatniczych, który stanowi podstawę prawną zobowiązującą przedsiębiorców do przyjęcia zapłaty gotówką od konsumentów za usługi bądź sprzedaż.

Artykuł 59ea ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 611 i 1069) stanowi podstawę prawną zobowiązującą przedsiębiorców do przyjęcia zapłaty gotówką od konsumentów za usługi bądź sprzedaż. Ustawa o zmianie ustawy o usługach płatniczych, która weszła w życie 5 listopada 2021 r., doprowadziła do wprowadzenia do ustawy ww. art. 59ea. W ust. 1 tego artykułu wyłączono możliwość uzależnienia przez akceptanta zawarcia z konsumentem umowy o świadczenie usług lub sprzedaży towarów od dokonania zapłaty w formie bezgotówkowej oraz odmówienia konsumentowi przyjęcia zapłaty znakami pieniężnymi emitowanymi przez Narodowy Bank Polski (dalej: NBP). Wprowadzenie tego przepisu służyło wyeliminowaniu sytuacji, w których sprzedawca odmawiał klientowi przyjęcia zapłaty za towar bądź usługę w gotówce. Od obowiązku przyjęcia przez sprzedawcę zapłaty gotówką przewidziano kilka wyjątków wskazanych w art. 59ea ust. 2. Ponadto w ust. 3 art. 59ea ustawy wprowadzono zakaz nakładania przez akceptantów opłat z tytułu przyjmowania zapłaty w gotówce oraz różnicowania ceny oferowanych towarów lub usług z uwagi na formę zapłaty. Celem tego unormowania jest ochrona osób chcących dokonać płatności w gotówce przed ponoszeniem dodatkowych opłat z tego tytułu.

Istotnym elementem jest również fizyczna dostępność gotówki. Zgodnie z danymi NBP², w Polsce funkcjonuje rozbudowana infrastruktura umożliwiająca szeroki dostęp do gotówki, który zapewniają zarówno banki, jak i niezależni operatorzy infrastruktury bankomatowej. Analizy dostępności infrastruktury wskazują, że na mapie kraju prawie nie występują tzw. „białe plamy”, czyli obszary całkowicie pozbawione dostępu do usług zapewniających dostępność gotówki. Badanie przeprowadzone przez NBP wykazało, że dostępność gotówki w ujęciu geograficznym w Polsce pozostaje na wysokim poziomie: 98,65% mieszkańców ma dostęp do bankomatu, oddziału banku z obsługą kasową lub placówki Poczty Polskiej S.A. w promieniu do 10 km³.

Należy również wskazać, że dodatkowym kanałem dostępu do gotówki jest usługa *cash-back*, polegająca na możliwości wypłaty gotówki podczas płatności kartą w punktach handlowych. Rozwiązanie to, funkcjonujące w wielu sklepach w całym kraju, zwiększa dostępność gotówki zwłaszcza w mniejszych miejscowościach.

Z perspektywy Ministerstwa Finansów kluczowe jest utrzymanie równowagi między rozwojem nowoczesnych płatności bezgotówkowych a zapewnieniem powszechnego dostępu do gotówki dla osób, które preferują lub potrzebują tej formy płatności. W Polsce oba te elementy współistnieją i uzupełniają się. Gotówka pozostaje ważnym elementem systemu płatniczego, a jej dostępność jest zapewniona zarówno przez regulacje prawne, jak i rozwiniętą infrastrukturę rynku. Ministerstwo Finansów stoi zatem na stanowisku, że rola gotówki w Polsce nie jest marginalizowana.

² Narodowy Bank Polski, „Raport o obrocie gotówkowym w Polsce w 2024 r.”, Warszawa 2025, str. 49.

Odnosząc się do kwestii bezpieczeństwa oraz odporności systemu finansowego na sytuacje kryzysowe, należy zauważyć, że obecny model funkcjonowania systemu płatniczego w Polsce opiera się na współistnieniu różnych instrumentów płatniczych – zarówno gotówkowych, jak i bezgotówkowych. Takie podejście sprzyja dywersyfikacji ryzyka i zwiększa stabilność całego systemu, bez konieczności eliminowania którejkolwiek z form płatności.

W odniesieniu do zagadnień związanych z prywatnością i potencjalnym wykorzystaniem CBDC, należy wskazać, że projektowane przepisy mające na celu bycie podstawą prawną dla przyszłej ewentualnej emisji cyfrowego euro, tj. projekt Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie statusu banknotów i monet euro jako prawnego środka płatniczego (COM/2023/364)³ wchodzący w skład Pakietu Jednej Waluty (ang. *Single Currency Package*), przewidują szereg zabezpieczeń prawnych. Projektowane regulacje wyraźnie wskazują, że cyfrowe euro nie będzie mieć charakteru pieniądza programowalnego, a jego funkcjonowanie ma ograniczać się do roli kolejnego środka płatniczego dostępnego na rynku płatności. Tym samym obawy dotyczące automatycznego ograniczania wydatków czy pełnej kontroli nad środkami obywateli nie znajdują potwierdzenia w aktualnych propozycjach legislacyjnych.

Potwierdzeniem chęci utrzymania oraz umocnienia pozycji gotówki w Unii Europejskiej jest również projekt Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie statusu banknotów i monet euro jako prawnego środka płatniczego (COM/2023/364) będący częścią ww. pakietu legislacyjnego, który ma na celu doprecyzowanie i wzmocnienie zasad dotyczących funkcjonowania gotówki jako prawnego środka płatniczego w obrocie gospodarczym w państwach członkowskich. Projektowane przepisy określają m.in. podstawowe elementy statusu prawnego gotówki, w tym zasadę jej powszechnej akceptacji, możliwość dokonywania płatności gotówką, z wyjątkiem ściśle określonych przypadków. Regulacja przewiduje również działania służące zapewnieniu realnego dostępu obywateli do gotówki oraz monitorowanie poziomu jej akceptacji w gospodarce. Celem projektu jest zatem wzmocnienie i ujednoczenie w państwach Unii Europejskiej, których oficjalną walutą jest waluta euro, statusu banknotów i monet w tej walucie jako prawnego środka płatniczego, tak aby zagwarantować obywatelom możliwość korzystania z gotówki obok rozwijających się form płatności bezgotówkowych.

Jednocześnie należy podkreślić, że ewentualne wprowadzenie cyfrowego euro nie miałoby bezpośredniego i obligatoryjnego zastosowania wobec obywateli Rzeczypospolitej Polskiej. Korzystanie z takich rozwiązań, w przypadku ich wdrożenia, miałoby charakter całkowicie dobrowolny.

Odnosząc się do kwestii wykluczenia społecznego, należy wskazać, że utrzymanie gotówki jako powszechnie akceptowanego środka płatniczego pozostaje jednym z priorytetów polityki publicznej. Obowiązujące przepisy, w tym wskazany wyżej art. 59ea ustawy o usługach płatniczych, przeciwdziałają praktykom polegającym na eliminowaniu gotówki z obrotu, co sprzyja ochronie osób preferujących tę formę płatności.

W zakresie postulatu wprowadzenia dodatkowych regulacji ustawowych gwarantujących bezwzględny obowiązek przyjmowania gotówki przez wszystkie

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/?uri=COM:2023:0364:FIN>

podmioty gospodarcze, należy zauważyć, że obecne przepisy już w istotnym zakresie realizują ten cel, przewidując jednocześnie ograniczone wyjątki uzasadnione specyfiką niektórych rodzajów działalności. Wprowadzanie dalszych, bardziej restrykcyjnych regulacji wymagałoby uwzględnienia zasady proporcjonalności oraz realiów obrotu gospodarczego.

Podsumowując, należy wskazać, że:

- obowiązujące przepisy prawa polskiego zapewniają możliwość dokonywania płatności gotówkowych i chronią konsumentów przed ich nieuzasadnionym ograniczaniem,
- brak jest regulacji, bądź planów wprowadzenia takich regulacji, zmierzających do eliminacji gotówki z obrotu,
- projektowane przepisy będące podstawą do ewentualnej emisji cyfrowego euro zapewniają, że korzystanie z tego rozwiązania jest zupełnie dobrowolne oraz przewidują odpowiednie gwarancje ochrony użytkowników oraz ich prywatności.

Mając powyższe na uwadze, należy uznać, że postulaty zawarte w petycji pozostają w znacznej części już uwzględnione w obowiązującym stanie prawnym oraz projektowanych przepisach.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Bartosz Drej
Zastępca dyrektora
Departamentu Rozwoju Rynku Finansowego
w Ministerstwie Finansów